

KÓDEX SPRÁVANIA PRE DODÁVATEĽOV OSN

Charta OSN: Hodnoty zakotvené v Charte Organizácie Spojených národov (OSN), *rešpektovanie základných ľudských práv, sociálnej spravodlivosti a ľudskej dôstojnosti a rešpektovanie rovnakých práv mužov a žien*, slúžia ako zastrešujúce hodnoty, ktoré sú dodávateľia tovarov a služieb pre OSN¹ povinní dodržiavať.

Globálny pakt: Globálny pakt je dobrovoľná medzinárodná sieť podnikového občianstva, ktorá bola iniciovaná na podporu účasti súkromného sektora a iných sociálnych činiteľov na presadzovaní zodpovedného podnikového občianstva a univerzálnych sociálnych a environmentálnych princípov s cieľom čeliť výzvam globalizácie. OSN dôrazne vyzýva všetkých dodávateľov, aby sa aktívne podieľali na Globálnom pakte. Na tento účel bol vyvinutý tento Kódex správania s uznaním dôležitosti desiatich princípov Globálneho paktu OSN a je považovaný za dôležitý prostriedok integrácie princípov Globálneho paktu do činností OSN. Kódex správania sa zaoberá otázkami zahrnutými v Globálnom pakte v oblasti ľudských práv, práce, životného prostredia a boja proti korupcii. Výklad Kódexu by sa mal vykonávať v súlade s Globálnym paktom. Dodávateľia, ktorí majú záujem podporiť Globálny pakt a získať viac informácií o desiatich princípoch, môžu navštíviť webovú stránku Globálneho paktu na www.unglobalcompact.org.

Medzinárodné dohovory a odporúčania týkajúce sa práce: Medzinárodné pracovné štandardy (t.j. dohovory a odporúčania) ustanovené tripartitnou špecializovanou agentúrou OSN a Medzinárodnou organizáciou práce (MOP) slúžili ako základ, na ktorom je založená veľká časť tohto Kódexu správania. OSN očakáva, že každý dodávateľ poskytujúci produkty alebo služby OSN bude okrem hodnôt Charty OSN dodržiavať princípy týkajúce sa medzinárodných pracovných štandardov zhrnuté nižšie v odsekoch 4 – 9.²

1. Rozsah použitia:

Ustanovenia tohto Kódexu správania stanovujú očakávania OSN pre všetkých dodávateľov, ktorí sú registrovaní v OSN alebo s ktorými OSN obchoduje. OSN očakáva, že tieto princípy budú platiť pre dodávateľov a ich zamestnancov, materské, dcérske alebo pridružené subjekty a subdodávateľov. OSN od dodávateľov očakáva, že zabezpečia, aby sa s týmto Kódexom správania oboznámili ich zamestnanci, materské, dcérske a pridružené subjekty, ako aj akíkoľvek subdodávateľia, v miestnom jazyku a spôsobom, ktorému všetci rozumejú.

2. Neustále zlepšovanie:

Ustanovenia uvedené v tomto Kódexe správania poskytujú minimálne štandardy očakávané od dodávateľov OSN. OSN očakáva, že dodávateľia sa budú snažiť prekračovať medzinárodné aj priemyselné osvedčené postupy. OSN tiež očakáva, že jej dodávateľia budú podporovať svojich vlastných dodávateľov a subdodávateľov a spolupracovať s nimi, aby zabezpečili, že aj oni sa budú snažiť dodržiavať zásady tohto Kódexu správania. OSN uznáva, že dosiahnutie niektorých štandardov stanovených v tomto Kódexe správania je skôr dynamický než statický proces a preto nabáda dodávateľov, aby neustále zlepšovali podmienky na svojom pracovisku.

3. Riadenie, monitorovanie a hodnotenie:

OSN od dodávateľov minimálne očakáva, aby si stanovili jasné ciele na splnenie štandardov stanovených v tomto Kódexe správania. OSN očakáva, že jej dodávateľia zavedú a budú dodržiavať vhodné systémy riadenia

¹ V tomto Kódexe správania sa „OSN“ vzťahuje na sekretariát OSN, programy a fondy OSN, špecializované agentúry OSN a všetky ostatné subjekty patriace do systému OSN, ktoré prijali Kódex správania prostredníctvom Výboru pre riadenie na vysokej úrovni – sieť obstarávania.

² Úplné znenia dohovorov a odporúčaní MOP sú k dispozícii na:

súvisiace s obsahom tohto Kódexu správania a že budú aktívne kontrolovať, monitorovať a upravovať svoje riadiace procesy a obchodné operácie, aby zabezpečili, že budú v súlade s princípmi stanovenými v tomto Kódexe správania. Dodávateľom, ktorí sú účastníkmi Globálneho paktu, sa dôrazne odporúča, aby uviedli jeho princípy do prevádzky a každoročne informovali o svojom pokroku zainteresované strany. OSN môže monitorovať, či boli stanovené míľniky a zavedené systémy riadenia, aby sa zabezpečilo, že boli splnené princípy stanovené v tomto Kódexe správania, a ak sa tak nestane, môže to mať vplyv na budúce príležitosti dodávateľa obchodovať s OSN. Na kontrolu pokroku dodávateľov a subdodávateľov pri implementácii Kódexu správania môže OSN podniknúť rôzne podporné iniciatívy vrátane toho, že požiada dodávateľov, aby sa zaviazali ku Globálnemu paktu, aby sami potvrdili, že dodržiavajú Kódex správania, a v niektorých prípadoch, vykonať hodnotenia a kontroly zariadení dodávateľov a ich subdodávateľov na mieste.

Práca:

- 4. Sloboda združovania a kolektívneho vyjednávania:** OSN od svojich dodávateľov očakáva, že uznajú slobodne uplatňované právo pracovníkov bez rozdielu sa organizovať, presadzovať a brániť svoje záujmy a kolektívne vyjednávať, a že budú chrániť týchto pracovníkov pred akýmkoľvek konaním, alebo inou formou diskriminácie súvisiacou s výkonom ich práva organizovať sa, vykonávať odborovú činnosť a kolektívne vyjednávať.³
- 5. Nútená alebo povinná práca:** OSN od svojich dodávateľov očakáva zákaz nútenej alebo povinnej práce vo všetkých jej formách.⁴
- 6. Detská práca:** OSN očakáva, že jej dodávatelia nebudú zamestnávať: (a) deti mladšie ako 14 rokov, v prípade vyššieho veku je nutné dodržiavať minimálny vek zamestnania povolený zákonom krajiny alebo krajín, kde dochádza k úplnému alebo čiastočnému plneniu zmluvy alebo vek ukončenia povinnej školskej dochádzky v tejto krajine alebo krajinách, podľa toho, ktorá hodnota je vyššia; a b) osoby mladšie ako 18 rokov na prácu, ktorá svojou povahou alebo okolnosťami, za ktorých sa vykonáva, môže poškodiť zdravie, bezpečnosť alebo morálku takýchto osôb.⁵
- 7. Diskriminácia:** OSN od svojich dodávateľov očakáva, že zabezpečia rovnosť príležitostí a rovnaké zaobchádzanie, pokiaľ ide o zamestnanie a povolanie, bez diskriminácie na základe rasy, farby pleti, pohlavia, náboženstva, politického názoru, národnosti alebo sociálneho pôvodu a takých iných dôvodov, ktoré môžu byť uznané podľa národného práva krajiny alebo krajín, kde dochádza k úplnému alebo čiastočnému plneniu zmluvy.⁶
- 8. Mzdy, pracovný čas a iné pracovné podmienky:** OSN od svojich dodávateľov očakáva, že zabezpečia výplatu miezd v zákonnej mene, v pravidelných intervaloch nie dlhších ako jeden mesiac, v plnej výške a priamo dotknutým pracovníkom. Dodávatelia by si mali viesť príslušné záznamy o takýchto platbách. Zrážky zo mzdy sú povolené len za podmienok a v rozsahu stanovenom platným zákonom, predpismi alebo kolektívnou zmluvou a dodávatelia by mali o takýchto zrážkach informovať príslušných pracovníkov pri každej platbe. Mzdy, pracovný čas a iné pracovné podmienky poskytované dodávateľmi by nemali byť menej priaznivé ako najlepšie podmienky prevládajúce na miestnej úrovni (t.j. ako je uvedené v: (i) kolektívnych zmluvách týkajúcich sa podstatnej časti zamestnávateľov a pracovníkov; (ii) arbitrážnych rozhodnutiach;

³Tieto princípy sú stanovené v základných dohovoroch MOP č. 87, *Sloboda združovania a ochrana práva organizovať sa*, 1948 a č. 98, *Právo organizovať sa a kolektívne vyjednávať*, 1949.

⁴Tento princíp je stanovený v základných dohovoroch MOP, č. 29, *Nútená práca*, 1930 a č. 105, *Zrušenie nútenej práce*, 1957.

⁵Tieto princípy sú stanovené v základných dohovoroch MOP, č. 138, *Minimálny vek*, 1973 a č. 182, *Najhoršie formy detskej práce*, 1999 a Dohovore OSN o právach dieťaťa.

⁶Tieto princípy sú stanovené v základných dohovoroch MOP, č. 100, *Rovnaké odmeňovanie*, 1951 a č. 111, *Diskriminácia (zamestnanie a povolanie)*, 1958.

alebo (iii) platných zákonoch alebo predpisoch) za prácu rovnakého charakteru vykonávanú v príslušnom odvetví v oblasti, kde sa práca vykonáva.⁷

9. Zdravie a bezpečnosť: OSN od svojich dodávateľov očakáva, že v primeranej miere zabezpečia, že: a) pracoviská, stroje, zariadenia a procesy, ktoré riadia, sú bezpečné a bez rizika pre zdravie; (b) chemické, fyzikálne a biologické látky a činidlá, ktoré riadia, sú bez rizika pre zdravie, ak sa prijímajú vhodné ochranné opatrenia; a (c) ak je to potrebné, je k dispozícii primeraný ochranný odev a ochranné vybavenie, aby sa zabránilo, pokiaľ je to v primeranej miere uskutočniteľné, riziku nehôd alebo nepriaznivých účinkov na zdravie.⁸

Ludské práva:

10. Ludské práva: OSN od svojich dodávateľov očakáva, že budú podporovať a rešpektovať ochranu medzinárodne vyhlásených ľudských práv a zabezpečia to, aby sa nestali spolupáchateľmi porušovania ľudských práv.⁹

11. Obráňovanie, hrubé alebo neľudské zaobchádzanie: OSN od svojich dodávateľov očakáva, že vytvoria a budú udržiavať také prostredie, kde sa ku všetkým zamestnancom bude pristupovať dôstojne a s rešpektom a nebudú sa využívať žiadne hrozby násilia, sexuálneho vykorisťovania alebo zneužívania, verbálneho alebo psychického obráňovania alebo zneužívania. Netoleruje sa žiadne hrubé alebo neľudské zaobchádzanie, nátlak alebo telesné tresty akéhokoľvek druhu, ani žiadne takéto zaobchádzanie nehrozi.

12. Míny: OSN očakáva, že jej dodávateľia sa nebudú podieľať na predaji alebo výrobe protipechotných mín alebo komponentov používaných pri výrobe protipechotných mín.

Životné prostredie:

13. Životné prostredie: OSN od svojich dodávateľov očakáva, že budú mať účinnú environmentálnu politiku a budú dodržiavať existujúce právne predpisy a nariadenia týkajúce sa ochrany životného prostredia. Dodávateľia by mali vždy, keď je to možné, podporovať preventívny prístup k záležitostiam životného prostredia, podnikat' iniciatívy na podporu väčšej environmentálnej zodpovednosti a podporovať šírenie technológií šetrných k životnému prostrediu, ktoré implementujú správne postupy životného cyklu.

14. Chemické a nebezpečné materiály: Chemické a iné materiály, ktoré predstavujú nebezpečenstvo, ak sú uvoľnené do životného prostredia, je nutné identifikovať a riadiť tak, aby sa zabezpečila ich bezpečná manipulácia, pohyb, skladovanie, recyklácia alebo opätovné použitie a likvidácia.

15. Odpadová voda a tuhý odpad: Odpadovú vodu a tuhý odpad vznikajúci z prevádzok, priemyselných procesov a sanitárnych zariadení je nutné pred vypustením alebo likvidáciou monitorovať, kontrolovať a upravovať podľa potreby.

16. Emisie do ovzdušia: Emisie prchavých organických chemikálií, aerosólov, žieravín, častíc, chemikálií poškodzujúcich ozónovú vrstvu a vedľajších produktov spaľovania vznikajúcich pri prevádzke do ovzdušia je nutné pred vypustením alebo likvidáciou označiť, monitorovať, kontrolovať a upravovať podľa potreby.

⁷Tieto princípy sú stanovené v základných dohovoroch MOP č. 95, *Ochrana miezd, 1949* a č. 94, *Pracovné doložky (Verejné zmluvy), 1949* a vo viacerých dohovoroch o pracovnom čase (viď.

<http://www.ilo.org/global/standards/subjects-covered-by-international-labour-standards/working-time/lang-en/index.htm>).

⁸Tieto princípy sú stanovené v dohovoroch, odporúčaní a kódexoch MOP uvedených na:

<http://www.ilo.org/global/standards/subjects-covered-by-international-labour-standards/occupational-safety-and-health/lang-en/index.htm>]

⁹Tieto princípy sú odvodené zo Všeobecnej deklarácie ľudských práv (UDHR) a sú stanovené v Globálnom pakte OSN (viď. http://www.unglobalcompact.org/Issues/human_rights/index.html)

3

Kódex správania pre dodávateľov OSN Rev.05 – September 2013

17. Minimalizácia odpadu, maximalizácia recyklácie: Všetky druhy odpadu, vrátane vody a energie, sa majú znížiť alebo eliminovať pri zdroji alebo postupmi, ako napr. úprava výrobných, údržbárskych a výrobných procesov, nahradenie materiálov, zachovanie, recyklácia a opätovné použitie materiálov.

Etické správanie:

18. Korupcia: OSN od svojich dodávateľov očakáva, že budú dodržiavať najvyššie morálne a etické štandardy správania, rešpektovať miestne zákony a nezapájať sa do žiadnej formy korupčných praktík, vrátane, ale nie výlučne, vydierania, podvodu alebo úplatkárstva.

19. Konflikt záujmov: Od dodávateľov OSN sa očakáva, že informujú OSN o každej situácii, ktorá sa môže javiť ako konflikt záujmov, a oznámia OSN, ak by akýkoľvek úradník alebo odborník OSN na základe zmluvy s OSN mohol mať záujem akéhokoľvek druhu v súvislosti s obchodnými vzťahmi dodávateľa alebo akýmikoľvek ekonomickými väzbami s dodávateľom.

20. Dary a pohostinnosť: OSN má politiku „nulovej tolerancie“ a neprijíma žiadne typy darov ani žiadnu pohostinnosť. OSN neprijíma žiadne pozvania na športové alebo kultúrne podujatia, ponuky dovolení či iných rekreačných výletov, dopravy, ani pozvania na obedy či večere. OSN očakáva, že jej dodávatelia nebudú ponúkať žiadne výhody, ako napr. bezplatný tovar alebo služby, zamestnanie alebo predajné príležitosti zamestnancovi OSN za účelom uľahčenia obchodovania s OSN.

21. Obmedzenia po ukončení zamestnania: Obmedzenia po ukončení zamestnania sa môžu vzťahovať na zamestnancov OSN v službe a bývalých zamestnancov OSN, ktorí sa zúčastnili procesu obstarávania, ak tieto osoby mali predchádzajúce profesionálne styky s dodávateľmi. Od dodávateľov OSN sa očakáva, že nebudú ponúkať zamestnanie žiadnej takejto osobe po dobu jedného roka po ukončení služby.

Nedodržanie týchto zásad bude faktorom pri posudzovaní, či sa dodávateľ považuje za vhodného na registráciu ako dodávateľ OSN alebo na obchodovanie s OSN v súlade s platnými zásadami a postupmi OSN.

Odporúčame dodávateľom OSN, aby zlepšili svoje obchodné praktiky v súlade so zásadami stanovenými v tomto Kódexe správania.

Kontakty:

Akokoľvek otázky týkajúce sa tohto Kódexu správania možno adresovať Výboru pre riadenie na

**vysokej úrovni – sieť obstarávania (HLCM-PN) na emailovej adrese:
hlcmpn.secretariat@one.un.org.**